

Výchova a vzdělávání v poutech totalitárního myšlení a systémů

Obecně pedagogická a historická analýza vybraných výchovných a vzdělávacích koncepcí a školských systémů, které propadly nebezpečství totalitarismu či v průběhu 20. století pod totalitními systémy fungovaly

Erziehung und Bildung in den Ketten des totalitären Denkens und der totalitären Systeme

Education and Schooling in the hand-cuffs of totalitarian beliefs and systems

PROGRAM/PROGRAMM

Datum konání / Tagungszeit / Date of conference:

1. – 2. června 2015 / 1.-2.Juni 2015 / 1th to 2th June 2015

Místo konání / Tagungsort / Place of conference:

Technická univerzita v Liberci, Univerzitní náměstí 1, budova G/ Technische Universität Liberec, Gebäude G /
Technical University Liberec, Sektor G

Pořadatelé / Veranstalter / Organizers:

Fakulta přírodovědně humanitní a pedagogická TU v Liberci a Národní pedagogické muzeum a knihovna J.
A. Komenského

Pondělí / Montag / Monday

1/6/2015

8.45

Slavnostní zahájení konference děkanem FP TUL, Miroslavem Brzezinou a ředitelkou NPMK, Markétou Pánkovou.

Begrüßung und Eröffnung der Konferenz durch den Dekan von FP der Technischen Universität Liberec Miroslav Brzezina und von der Direktorin von NPMK Markéta Pánková.

Official opening of the conference by the dean of the FP of Technical University of Liberec, Miroslav Brzezina and by director of NPMK, Markéta Pánková.

9.00

Markéta Pánková (*Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského*)

Výchova v období totality a muzejní sbírky NPMK

9.20

Zdeněk Helus (*Univerzita Karlova v Praze*)

Co zmůže pedagogika, aneb krize lidskosti jako výzva pro edukaci

9.50

Ehrenhard Skiera (*Universität Flensburg*)

"Das Kind als Baumeister einer lichten Zukunft - Totalitäre Rettungsphantasien im pädagogischen Denken von Maria Montessori und Pavel Petrovic Blonskij"

10.20

Simonetta Polenghi (*Università Cattolica del Sacro Cuore Milano*)

Giovanni Gentiles Schulreform zwischen Liberalismus und Totalitarismus. Von der Revision der Schulbücher (1923) zum „Staatsbuch“ (1930).

10.50-11.20 PŘESTÁVKA / PAUSE

11.20

Eva Matthes (*Universität Augsburg*)

Theodor Litts antitotalitäre Pädagogik

11.50

Edvard Protner (*Univerza v Mariboru*)

Die geisteswissenschaftliche Pädagogik in Slowenien zwischen Totalitarismus und Demokratie

12.20-13.30 OBĚD / MITTAGSPAUSE / LUNCH

13.30

Dana Kasperová (*Technická univerzita v Liberci*)

Ghetto Theresienstadt – ein Ort der Erziehung und Ausbildung?

14.00

Jörg W. Link (*Universität Potsdam*)

Die Volksschule im Nationalsozialismus

14.30

Andreas Hoffmann Ocon (*Universität Zürich, Pädagogische Hochschule Zürich*)

„Die Biologisierung des Denkens“ – Sozialtechnologie, Eugenik und Vererbungslehre in der 1.Hälfte des 20. Jahrs. in deutschen und schweizerischen Zeitschriften

15.00-15.30 PŘESTÁVKA / PAUSE

15.30

Tomáš Kasper (*Technická univerzita v Liberci*)

Deutsche Jugendbewegung in der ČSR zwischen dem nationalen und sozialen Kampf

16.00

Toni Morant (*Universidad València*)

Seccion Feminina der (spanischen) Falange

16.30

Karel Rýdl (*Univerzita Pardubice*)

K problematice hodnocení školství a výchovy v totalitních režimech

18.45 PŘIJETÍ V GALERII LÁZNĚ / EMPFANG IN DER GALERIE / RECEPTION IN GALLERY

Udělení medaile J. A. Komenského / Verleihung des J.A.Comenius Preises / J. A. Comenius Medal Awarding

Úterý / Dienstag / Tuesday

2/6/2015

9.00

Andrej Rajský (*Trnavská univerzita v Trnavě*)

Filozofická reflexia totalitarizmu vo výchove

9.30

Dariusz Stepkowski (*Cardinal Stefan Wyszyński University Warsaw*)

Allmachtstraum: Selbstverstrickung polnischer Pädagogik in der sozialistischen Ära

10.00

Milan Krankus (*Univerzita Komenského Bratislava*)

Totalitná ideológia v školskej a mimoškolskej výchove na Slovensku v r. 1938-1945

10.30-11.00 PŘESTÁVKA / PAUSE

11.00

Blanka Kudláčová (*Trnavská univerzita v Trnavě*)

Pedagogika ako prostriedok ideologizácie v období socializmu na Slovensku

11.30

Andras Neméth (*Eötvös Loránd Tudományegyetem Budapest*)

Die Umwälzung der Disziplinmerkmale der ungarischen Erziehungswissenschaft nach 1948

12.00-13.00 OBĚD / MITTAGSPAUSE / LUNCH

13.00

Sonja Häder (*Technische Universität Dresden*)

Pädagogische Wissenschaft in einer (modernen) Fürsorgediktatur - das Beispiel DDR

13.30

Ulrich Wiegmann (*Humboldt Universität Berlin und DIPF Berlin*)

Staatssicherheitsdienst und Schule in der DDR: Geschichte und Geschichtsschreibung

14.00-14:15 PŘESTÁVKA / PAUSE

SEKCE A

14.-20-15. 40

Snjezana Šušnjara (*Univerziteteta u Sarajevu*), **Štefka Batinić** (*Croatian School Museum Zagreb*),

Igor Radeka (*University of Zadar*)

Today, when I became a pioneer...: Education in the Socialist Spirit

Vucina Zoric (*Univerzitet Crne Gore*)

Transformation of Philosophy from Marxism to Theology in the educational system of Yugoslavia:
The Case of Montenegro

Aija Abens (*Museum of the Occupation of Latvia, Riga, Latvia*)

Teaching History During War Time – Preparation of history teachers at the University of Latvia during World War 2

15.40-16.00 PŘESTÁVKA / PAUSE

16.00-17.20

Anna Zadora (*Strasbourg University*)

The Educational Politics in Belarus: between Globalization and Authoritarian Confinement

Karen Hulstaert

The impact of Mobutu's ideology of authenticity on post-colonial education in Congo. The case of College Imara, Lubumbashi

May Jehle (*Universität Wien*)

Die Behandlung des revolutionären Neuanfangs als Legitimationsfigur im Staatsbürgerkundeunterricht der DDR

SEKCE B

14.-20-15. 40

Zdeněk Beneš (*Univerzita Karlova v Praze*)

Český (československý) školní dějepis v první polovině 50. let 20. Století

Jaroslav Koťa (*Univerzita Karlova v Praze*)

Modernizace výuky a školy v podmínkách totalitární společnosti

Tomáš Jiránek (*Univerzita Pardubice*)

Vojenské střední školství v Československu po roce 1948

15.40-16.00 PŘESTÁVKA / PAUSE

16.00-17.20

Richard Jedlička (*Technická univerzita v Liberci, Metropolitní univerzita Praha*)

Československá pedagogická psychologie ve službách socialistické pedagogiky

Martin Strouhal (*Univerzita Karlova v Praze*)

K povaze diskursu československé marxistické pedagogiky

Jan Šimek (*Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského*)
Vědecko-ateistická výchova v československé socialistické škole

SEKCE C

14.-20-15. 40

Růžena Váňová (*Univerzita Karlova v Praze*)

Jilemnické gymnázium v období protektorátu v kontextu středoškolské protektorátní „politiky“

Magdaléna Šustová (*Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského*)

Inspektor Gustav Werner a jeho vliv na fungování českých středních škol v Protektorátu Čechy a Morava

Jiří Hnilica (*Univerzita Karlova v Praze*)

Pád učitelské elity. Český středoškolský učitel v polovině 20. století

15.40-16.00 PŘESTÁVKA / PAUSE

16.00-17.20

Jana Bartošová (*Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského*)

17. listopad 1939 a perzekuce vysokoškolského studentstva

Boris Titzl (*Univerzita Hradec Králové*)

Jak a komu učitelé slibovali

Tibor Vojtko (*Univerzita Hradec Králové*)

Ideologie jako kurikulární problém elementární výuky čtení žáků s mentálním postižením (ZvŠ) v mezidobí let 1960 až 1983

SEKCE D

14. 20-15. 40

Adriana Sarközyová (*Univerzita Komenského Bratislava*)

Saleziánska výchovná koncepcia Jána Bosca v kontexte komunistického režimu na Slovensku

Jan Vyhnálek, Dominik Dvořák (*Univerzita Karlova v Praze*)

Systém mimo systém: edukační aktivity českých salesiánů v době normalizace

Drahomíra Nováková (*Muzeum Čáslav*)

Bohumil Pospíšil – cesta od skautského vůdce přes instruktora Kuratoria ke skupinovému vedoucímu PO SSM

15.40-16.00 PŘESTÁVKA / PAUSE

16.00-17.20

Pavla Koritenská (*Muzeum východních Čech v Hradci Králové*)

Být učitelem je poslání

Lucia Valkovičová (*Trnavská univerzita v Trnavě*)

Obsahové zameranie časopisu Pedagogický sborník v období Slovenského štátu (1939-1945)

Janka Štulrajterová (*Univerzita Komenského Bratislava*)

Slovenská Univerzita v okovách národnosocialistickej štátnej ideológie v dobe vojnovnej Slovenskej republiky

Zdeňka Kulhavá (*Muzeum východních Čech v Hradci Králové*)

Vzpomínky na 80. léta v Československu

SEKCE E

14.20-15. 40

Marián Cipár (*Trnavská univerzita v Trnavě*)

Katolícke školstvo v rámci školského systému na Slovensku v rokoch 1938 – 1948

Márka Potočárová (*Univerzita Komenského Bratislava*)

Problematika rodiny v totalitárnom systéme

Helena Palaťková (*Katolícka univerzita v Ružomberku*)

Učiteľský ústav v Leviciach ako jadro vzdelávania na slovensko – maďarskom pomedzí

15.40-16.00 PŘESTÁVKA / PAUSE

16.00-17.20

Ján Gunčaga (*Katolícka univerzita v Ružomberku*)

Vyučovanie matematiky na Učiteľskom ústave v Spišskej Kapitule v období slovenského štátu

Eduard Lukáč (*Prešovská univerzita Prešov*)

Štefan Holček – nedocenený odkaz príbehu pedagóga s trpkým koncom

Miroslav Gejdoš (*Katolícka univerzita v Ružomberku*)

Ján Kollár básnik, ideológ vŕseslovenskej vzájomnosti a jeho prínos pre pedagogiku

17.30 ZÁVĚR KONFERENCE / KONFERENZ ABSCHLUß / END OF CONFERENCE

Děkujeme za podporu / Wir danken für die Unterstützung / We thanks for support to

Fakulta přírodovědně humanitní a pedagogická TUL

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského

Přihláška na konferenci

Výchova a vzdělávání v poutech totalitárního myšlení a systémů

Jméno a příjmení: .....

Instituce: .....

Kontaktní telefon: .....

Kontaktní e-mail: .....

Přihlášku zašlete poštou na adresu: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, k rukám Mgr. M. Šustové, Valdštejnská 20, 118 00 Praha 1 nebo e-mailem sustova@npmk.cz